

KOMISJA EUROPEJSKA

DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równości Szans

Ochrona Socjalna i Integracja Społeczna

Integracja Społeczna, Aspekty Polityki Społecznej w dziedzinie Migracji, Usprawnienie Współpracy w zakresie Polityki Społecznej

Bruksela, 01/12/2008

D(2008)

Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010)

– Strategiczny dokument ramowy –

**Priorytety i wytyczne
dla działań w ramach Europejskiego Roku 2010**

<http://2010againstopoverty.europa.eu>

Niniejszy dokument jest dostępny we wszystkich językach Unii Europejskiej.

<u>WPROWADZENIE.....</u>	<u>4</u>
<u>1. DOSTOSOWANIE DZIAŁAŃ DO CELÓW I ZASAD</u>	<u>5</u>
<u>1.1. Wytyczne dotyczące realizacji celów Europejskiego Roku 2010 w</u> <u>praktyce.....</u>	<u>5</u>
<u>1.2. Uwzględnianie problematyki płci.....</u>	<u>7</u>
<u>1.3. Dostępność.....</u>	<u>7</u>
<u>1.4. Priorytetowe obszary polityki.....</u>	<u>7</u>
<u>1.5. Partnerstwo ze społeczeństwem obywatelskim i z zainteresowanymi</u> <u>stronami.....</u>	<u>8</u>
<u>2. ZARZĄDZANIE I KOORDYNACJA NA POZIOMIE KRAJOWYM.....</u>	<u>9</u>
<u>2.1. Krajowe organy wykonawcze</u>	<u>9</u>
<u>2.1.1. Zarządzanie budżetem.....</u>	<u>9</u>
<u>2.1.2. Organizacja Roku w praktyce.....</u>	<u>10</u>
<u>2.2. Programy krajowe.....</u>	<u>10</u>
<u>2.2.1. Wytyczne dotyczące programu.....</u>	<u>10</u>
<u>2.2.2. Komplementarność.....</u>	<u>11</u>
<u>2.2.3. Strategia komunikacji i grupy docelowe.....</u>	<u>12</u>
<u>2.3. Konsultacje w sprawie programów krajowych i ich monitorowanie.....</u>	<u>12</u>
<u>3. ZARZĄDZANIE I KOORDYNACJA NA POZIOMIE EUROPEJSKIM.....</u>	<u>13</u>
<u>3.1. Rola Komisji.....</u>	<u>13</u>
<u>3.2. Komitet Konsultacyjny.....</u>	<u>13</u>
<u>3.3. Współpraca Komitetu Ochrony Socjalnej i innych komitetów.....</u>	<u>14</u>
<u>3.4. Partnerstwo na poziomie europejskim.....</u>	<u>14</u>
<u>4. WSPARCIE FINANSOWE I POZAFINANSOWE</u>	<u>14</u>
<u>4.1. Finansowanie.....</u>	<u>14</u>
<u>4.2. Wsparcie pozafinansowe.....</u>	<u>15</u>
<u>5. WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE.....</u>	<u>16</u>
<u>5.1. Programy krajowe w praktyce.....</u>	<u>16</u>
<u>5.1.1. Proponowana struktura programu krajowego.....</u>	<u>16</u>
<u>5.1.2. Ocena programów krajowych.....</u>	<u>16</u>
<u>5.1.3. Rozwiązania praktyczne.....</u>	<u>17</u>
<u>5.2. Zarządzanie finansowe i administracyjne.....</u>	<u>18</u>
<u>5.2.1. Procedura zarządzania.....</u>	<u>18</u>
<u>5.2.2. Zaproszenia do zgłaszania proponowanych działań i zaproszenia</u> <u>do składania ofert</u>	<u>19</u>

<u>5.2.3. W jaki sposób należy przedłożyć Komisji wniosek?</u>	<u>19</u>
<u>5.2.4. Podpisanie porozumień dotyczących delegowania.....</u>	<u>20</u>
<u>5.2.5. Płatności.....</u>	<u>20</u>
<u>6. MONITOROWANIE I OCENA.....</u>	<u>21</u>
<u>6.1. Monitorowanie.....</u>	<u>21</u>
<u>6.1.1. Poziom europejski.....</u>	<u>21</u>
<u>6.1.2. Poziom krajowy.....</u>	<u>21</u>
<u>6.2. Ocena.....</u>	<u>21</u>

Wprowadzenie

Unia Europejska i jej państwa członkowskie są silnie zaangażowane w działania mające na celu rozwiązanie problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego. W agendzie społecznej Komisji na lata 2005–2010 zaproponowano, by rok 2010 ustanowić Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym, potwierdzić i uwypuklić początkowe polityczne zobowiązanie, przyjęte przez UE w momencie rozpoczęcia realizacji strategii lizbońskiej, do podjęcia działań, które w „zdecydowany sposób przyczyniłyby się do wyeliminowania problemu ubóstwa”. Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zatwierdzenia Europejskiego Roku 2010 została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* L 298, w dniu 7.11.2008 r.¹

Międzynarodowy kryzys gospodarczy i finansowy, który zaznaczył się w 2008 r., może mieć dalekosiężne konsekwencje dla wzrostu i zatrudnienia w UE, które w naszych społeczeństwach przypuszczalnie w największym stopniu odczują osoby najsłabsze społecznie. Europejski Rok na rzecz walki z ubóstwem powinien więc mieć zasadniczy wpływ na podniesienie świadomości wykluczenia społecznego i propagowanie aktywnej integracji społecznej, ponieważ żadne z państw nie uniknie negatywnych skutków ogólnoświatowego kryzysu.

Cel strategicznego dokumentu ramowego

Załącznik – rozdział II – punkt 2² Po przyjęciu niniejszej decyzji Komisja przygotowuje strategiczny dokument ramowy, który, zgodnie z celami określonymi w art. 2 (...), określi kluczowe priorytety realizacji działań Europejskiego Roku, włącznie z minimalnymi standardami dotyczącymi udziału organów i działań krajowych.

Niniejszy strategiczny dokument ramowy został opracowany przez Komisję Europejską dla krajowych organów wykonawczych i innych podmiotów biorących udział w pracach związanych z Europejskim Rokiem 2010. Ma on na celu:

- dostarczyć praktycznych wskazówek dotyczących działań Europejskiego Roku;
- zapewnić spójność programów krajowych z celami Europejskiego Roku 2010 i Europejską strategią na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej³.

W dokumencie znajdują się wyjaśnienia, w jaki sposób dostosowywać działania podejmowane w 2010 r. do celów i zasad Europejskiego Roku, szczegółowe informacje na temat ram zarządzania i koordynacji na poziomach krajowym i europejskim, a także zdecydowane zalecenia dotyczące uzgodnień w zakresie zarządzania finansowego, monitorowania i przeprowadzania oceny.

¹ Dz.U L 298 z 7.11.2008, s. 20.

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/news_en.cfm?id=326.

² Wszystkie cytaty w ramach pochodzą z decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010).

³ Więcej informacji na temat tej europejskiej strategii znajduje się pod adresem: http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/the_process_en.htm.

1. Dostosowanie działań do celów i zasad

Artykuł 2 Cele i zasady przewodnie

(a) **Uznanie praw** – uznanie podstawowego prawa osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym do godnego życia i do pełnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa. Europejski Rok zwiększy świadomość opinii publicznej o sytuacji osób żyjących w ubóstwie, w szczególności grup lub osób znajdujących się w trudnych sytuacjach, i pomoże w propagowaniu ich skutecznego dostępu do praw społecznych, gospodarczych i kulturowych oraz do wystarczających zasobów i usług wysokiej jakości. Europejski Rok będzie również wspierał walkę ze stereotypami i napiętnowaniem społecznym;

(b) **Wspólna odpowiedzialność i uczestnictwo** – zwiększanie odpowiedzialności publicznej za politykę i działania w dziedzinie integracji społecznej, podkreślając zarówno zbiorową, jak i indywidualną odpowiedzialność w zwalczaniu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz znaczenie promowania i wspierania działalności w ramach wolontariatu. Europejski Rok będzie promował zaangażowanie wszystkich podmiotów publicznych i prywatnych, m.in. poprzez aktywne partnerstwo. Zwiększy on poziom świadomości i zaangażowanie oraz stworzy możliwości uczestnictwa dla wszystkich obywateli, w szczególności osób posiadających bezpośrednio lub pośrednio doświadczenia związane z ubóstwem;

(c) **Spójność** – propagowanie bardziej spójnego społeczeństwa poprzez uświadamianie korzyści płynących dla całego społeczeństwa, z którego wyeliminowano ubóstwo, wspierającego sprawiedliwy podział i w którym nikt nie żyje na marginesie. Europejski Rok będzie propagował społeczeństwo wspierające i rozwijające jakość życia, w tym wysoką jakość kwalifikacji i zatrudnienia, społeczny dobrobyt, w tym pomyślność dzieci, i równe szanse dla wszystkich. Ponadto zapewni on zrównoważony rozwój i solidarność między- i wewnątrzpokoleniową oraz spójność polityki z działaniami UE na całym świecie;

(d) **Zaangażowanie i konkretne działania** – podkreślenie silnego zaangażowania politycznego UE i państw członkowskich na rzecz wywarcia decydującego wpływu na likwidację ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz propagowania tego zaangażowania i działań na wszystkich szczeblach sprawowania władzy. Opierając się na osiągnięciach i potencjale otwartej metody koordynacji na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej, Europejski Rok będzie umacniał zaangażowanie polityczne poprzez skupienie uwagi polityków i mobilizację wszystkich zainteresowanych stron na rzecz zapobiegania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu oraz walki z nimi, a także będzie dawał kolejny impuls do działań państw członkowskich i Unii Europejskiej w tym zakresie.

1.1. Wytyczne dotyczące realizacji celów Europejskiego Roku 2010 w praktyce

Istnieje wiele rodzajów działań, które mogą wnieść pozytywny wkład w Europejski Rok 2010 (zob. część II pkt 7 załącznika do decyzji). Zachęca się organizatorów wydarzeń do wykazania kreatywności i innowacyjności, do nadawania tym wydarzeniom szerokiego rozgłosu wśród docelowych odbiorców i przekazywania w sposób przekonujący przesłań, które ze sobą niosą.

Wśród przykładowych dobrych praktyk z poprzednich Europejskich Lat⁴ można wymienić:

- jasną i spójną strategię informowania o projektach, które mogą dotrzeć do odbiorców również spoza grup bezpośrednio zaangażowanych;

⁴ Europejski Rok Mobilności Pracowników (2006), Europejski Rok Równych Szans dla Wszystkich (2007), Europejski Rok Dialogu Międzykulturowego (2008).

- oznaczanie jednym logo UE wszystkich projektów, nawet tych, które nie otrzymują finansowego wsparcia z krajowego budżetu Europejskiego Roku;
- odpowiedni dobór projektów charakteryzujących się dużym potencjałem upowszechniania oraz podejmowanie działań o zasięgu bardziej lokalnym i ukierunkowanych na konkretne aspekty.

W ramach celu **uznanie praw**, Europejski Rok powinien:

- skłonić ludzi do uznania praw podstawowych i potrzeb osób borykających się z ubóstwem;
- przyczynić się do skorygowania stereotypowego wizerunku osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego, poprzez kampanie informacyjne, relacje w mediach i finansowanie projektów dotyczących głównego nurtu kultury;
- pomóc osobom żyjącym w ubóstwie w osiągnięciu większej samodzielności, poprzez umożliwienie im dostępu do godnych dochodów i usług użyteczności publicznej.

W ramach celu **wspólna odpowiedzialność i uczestnictwo**, Europejski Rok powinien:

- ułatwić debatę między podmiotami sektora publicznego i prywatnego w celu rozwiązania problemów, które powstrzymują ludzi przed uczestnictwem: poprzez spotkania, na przykład takie jak doroczne spotkania Europejczyków doświadczających ubóstwa;
- stymulować proces wymiany dobrych praktyk w zakresie wspólnej odpowiedzialności między państwami członkowskimi na poziomach krajowym, regionalnym i lokalnym oraz między służbami administracyjnymi a innymi zainteresowanymi stronami;
- skłonić środowisko biznesu i partnerów społecznych do zaangażowania się w działania mające na celu umożliwienie ludziom powrotu na rynek pracy.

W ramach celu **spójność** Europejski Rok powinien:

- być czasem organizacji szczególnych wydarzeń i kampanii z udziałem organizacji i sektorów, które zazwyczaj nie angażują się w walkę z ubóstwem, by stworzyć im szanse dyskusji ze specjalistami w dziedzinie zwalczania wykluczenia społecznego;
- pomóc w zwiększeniu widoczności i spójności programów wspólnotowych i krajowych oraz projektów propagujących spójność społeczną, zrównoważony rozwój i solidarność międzypokoleniową.

W ramach celu **zaangażowanie i konkretne działania** Europejski Rok powinien:

- przyczynić się do zwiększenia zaangażowania organów unijnych i krajowych na rzecz sprawiedliwości społecznej i większej spójności. W szczególności Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem, którym ma być dzień 17 października 2010 r., powinien być inicjatywą o dużym znaczeniu, takim jak deklaracja dotycząca podjętego na nowo zobowiązania do likwidacji ubóstwa;
- zapewnić silne zaangażowanie na rzecz realizacji milenijnych celów rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych i określonych w rezolucji ogłaszającej drugą dekadę walki Organizacji Narodów Zjednoczonych z ubóstwem (2008–2017)⁵.

1.2. Uwzględnianie problematyki płci

Artykuł 4 – Europejski Rok uwzględnia różne rodzaje zagrożenia związanego z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, których doświadczają kobiety i mężczyźni. Wspólnota i państwa członkowskie uwzględniają problematykę płci przy realizacji działań w ramach Europejskiego Roku

Zagadnienie równości płci jest uwzględniane we wszystkich działaniach Europejskiego Roku. W związku z tym:

- w przedsięwzięciach należy brać pod uwagę wszystkie szczególne rodzaje zagrożenia i aspekty ubóstwa oraz wykluczenia społecznego, doświadczane przez kobiety i mężczyzn;
- podmioty zaangażowane w prace związane z Europejskim Rokiem 2010 powinny dbać o zachowanie równowagi płci;
- aspekty płci w kontekście wykluczenia społecznego i ubóstwa znajdują swój wyraz w szczegółowych kryteriach wyboru działań Europejskiego Roku.

1.3. Dostępność

Artykuł 3 ust. 3 Wszystkie działania skierowane do szerszego kręgu społeczeństwa muszą być łatwo dostępne dla wszystkich, w tym również dla osób, które doświadczają ubóstwa, oraz osób niepełnosprawnych

Osiągnięcie celów Europejskiego Roku będzie w znacznym stopniu uzależnione od udziału osób bezpośrednio doświadczających ubóstwa i niepełnosprawnych. Przy wyborze działań Europejskiego Roku brany będzie pod uwagę aspekt dostępności (*np. odpowiednie miejsce; odpowiedni język; przejrzystość informacji; jednakowy dostęp do infrastruktury lub usług itd.*).

1.4. Priorytetowe obszary polityki

Załącznik – część IV

Biorąc pod uwagę wieloaspektowy charakter ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz w celu włączenia zapobiegania im i walki z nimi do innych dziedzin polityki, działania w ramach Europejskiego Roku powinny być skierowane na stworzenie jasnej wartości dodanej i skuteczne uzupełnienie otwartej metody koordynacji na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej. Dlatego też działania te powinny skupiać się na ograniczonej liczbie priorytetowych dziedzin:

Zgodnie z analizą przeprowadzoną we wspólnym sprawozdaniu na temat ochrony socjalnej i integracji społecznej oraz z ustalonymi w nim priorytetami, działania w ramach Europejskiego Roku powinny skupić się na następujących tematach:

⁵ Rezolucja ZO 62/205 z 19 grudnia 2007 r.

- *promowanie wielowymiarowych, zintegrowanych strategii na rzecz zapobiegania ubóstwu, w szczególności skrajnemu ubóstwu, i jego zmniejszenia oraz metod, które mogłyby zostać włączone w główny nurt wszelkich odnośnych obszarów polityki*
- *zwalczanie ubóstwa dzieci, w tym międzypokoleniowego przekazywania ubóstwa, jak również ubóstwa w rodzinach, ze szczególnym uwzględnieniem dużych rodzin, osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin opiekujących się osobami będącymi na ich utrzymaniu, a także ubóstwa, jakiego doświadczają dzieci w instytucjach opieki*
- *promowanie rynków pracy sprzyjających integracji, zajęcie się problemem ubóstwa osób pracujących i potrzebą uczynienia pracy opłacalną*
- *eliminowanie nierówności w kształceniu i szkoleniu, w tym szkoleniu z zakresu umiejętności informatycznych, oraz promowanie równego dostępu dla wszystkich do technologii informacyjno-komunikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych potrzeb osób niepełnosprawnych*
- *rozwiązywanie problemów dotyczących tych aspektów ubóstwa, jakimi są wiek i płeć*
- *zapewnienie równego dostępu do odpowiednich zasobów i usług, w tym do odpowiednich warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej i ochrony socjalnej*
- *ułatwienie dostępu do kultury i rekreacji*
- *zapobieganie dyskryminacji i propagowanie integracji społecznej imigrantów oraz mniejszości etnicznych*
- *promowanie zintegrowanych strategii na rzecz aktywnej integracji*
- *odpowiedź na potrzeby osób niepełnosprawnych i ich rodzin, ludzi bezdomnych, a także innych zagrożonych grup lub osób*

Planując działania Europejskiego Roku zgodnie z powyższymi priorytetami polityki, państwa członkowskie powinny w szczególności wziąć pod uwagę priorytety i wyzwania określone w swoich krajowych sprawozdaniach dotyczących strategii na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej. Powinny one dostosować te priorytety polityki do sytuacji na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz zagwarantować ich wzajemną spójność.

1.5. Partnerstwo ze społeczeństwem obywatelskim i z zainteresowanymi stronami

Załącznik – część IV – W świetle celów określonych w art. 2 niniejszej decyzji kwestia uczestnictwa powinna być włączona do wszystkich priorytetów.

Państwa członkowskie UE i Komisja Europejska zawsze traktowały uczestnictwo zainteresowanych stron, między innymi osób i organizacji reprezentujących ludzi znajdujących się w sytuacji wykluczenia, jako jeden z najważniejszych celów polityki w zakresie integracji społecznej. Państwa członkowskie powinny uwzględnić informacje o działaniach podejmowanych w tym celu w swoich sprawozdaniach dotyczących krajowych strategii na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej.

Europejski Rok 2010 powinien być inspiracją do stosowania technik partycypacyjnych i przyczynić się do opracowania modeli i instrumentów partycypacyjnych dla grup w niekorzystnej sytuacji.

Komisja uważa, że jako standardowe minimum proces konsultacji:

- powinien przyczynić się do zapewnienia właściwego poziomu przejrzystości i informacji o celach Europejskiego Roku, sposobach przygotowań do niego i jego realizacji, między innymi poprzez zamieszczanie artykułów w czasopiśmie i w witrynach internetowych poświęconych tematyce integracji społecznej;
- rozpocząć się możliwie najwcześniej, by zainteresowane strony miały odpowiednią ilość czasu na rozważenie możliwości udziału w inicjatywie;

- umożliwić zaproponowanie odpowiednich technik i metod pracy oraz technik zapewniania otwartego dialogu między różnymi grupami.

2. Zarządzanie i koordynacja na poziomie krajowym

2.1. Krajowe organy wykonawcze

Artykuł 6 ust. 1 – Każde państwo członkowskie ustanawia „krajowy organ wykonawczy”, odpowiedzialny za organizację uczestnictwa tego państwa w Europejskim Roku i za koordynację działań na poziomie krajowym (...).

Krajowe organy wykonawcze mają do odegrania podwójną rolę: zarządzania europejskimi funduszami w ramach systemu pośredniego zarządzania scentralizowanego oraz realizacji działań Europejskiego Roku na poziomie państwa, polegających między innymi na budowaniu partnerstw z podmiotami instytucjonalnymi i społeczeństwa obywatelskiego.

Niektóre państwa mogą mieć trudności w ustanowieniu krajowych organów wykonawczych zdolnych do wypełniania obu tych ról; gdyby więc zaistniała taka sytuacja, można zorganizować współpracę *ad hoc* między dwoma organami publicznymi.

2.1.1. Zarządzanie budżetem

Decyzja przewiduje system pośredniego zarządzania scentralizowanego, który zostanie wdrożony na poziomie krajowym przez krajowe organy wykonawcze. Taka procedura jest szczególnie odpowiednia przy realizacji szeroko zakrojonych programów, w przypadku których konieczny jest bliski kontakt z końcowymi beneficjentami oraz równoczesnych działań na poziomie krajowym, wymagających skoordynowanych uzgodnień. Ta forma zarządzania pozwala również na lepsze wykorzystanie istniejących zasobów w państwach członkowskich. Przyjęty system powinien się przyczynić do zwiększenia komplementarności działań państw członkowskich i pracy wykonywanej przez instytucje europejskie oraz pomóc w osiągnięciu silniejszych synergii między dwoma poziomami.

Komisja uważa, że dla uniknięcia kłopotliwych procedur oceny, państwa członkowskie na krajowy organ wykonawczy powinny wyznaczyć instytucję, która już jest odpowiedzialna za zarządzanie funduszami UE.

Poprzez wyznaczenie krajowego organu wykonawczego państwa członkowskie zobowiązują się wobec Komisji do ochrony interesów finansowych Wspólnot, zapobiegania wszelkim nieprawidłowościom mającym negatywny wpływ na fundusze Wspólnoty i do podejmowania w razie konieczności odpowiednich działań w celu całkowitego zwrotu wszelkich środków finansowych Wspólnoty wypłaconych bezzasadnie.

Zadania delegowane krajowym organom wykonawczym będą obejmowały:

- przygotowanie i publikację zaproszeń do zgłaszania proponowanych działań/składania ofert;

- przeprowadzenie oceny i dokonanie wyboru wniosków o dotację i ofert;
- przyznanie dotacji i udzielenie zamówień;
- podpisanie umów o dotację i umów o realizację zamówień;
- monitorowanie wykonania zobowiązań umownych;
- realizację płatności i wystawianie wszelkich nakazów zwrotu środków;
- składanie sprawozdań Komisji.

2.1.2. Organizacja Roku w praktyce

Do najważniejszych zadań krajowych organów wykonawczych należą: opracowanie, realizacja, monitorowanie i ocena programów krajowych na Europejski Rok 2010, co ma zagwarantować, by przedsięwzięcia były właściwie dostosowane do sytuacji istniejącej na poziomie państwa. Ta część ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia efektywności działań Roku dla osób, do których jest kierowany.

Należy zapewnić udział osób posiadających różnego rodzaju doświadczenie i wiedzę specjalistyczną. Ważny elementem jest pozyskanie osób z doświadczeniem w dziedzinie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Pomocne mogą się również okazać bliskie kontakty z organizacjami medialnymi.

2.2. Programy krajowe

Przyjmuje się założenie, że cele Europejskiego Roku należy dostosować do realiów i potrzeb każdego państwa, na podstawie analizy stojących przed nim wyzwań w świetle priorytetów integracji społecznej. Państwo uczestniczące powinno określić sposób, w jaki zamierza zareagować na te wyzwania, przy uwzględnieniu zasad przewodnich i celów Europejskiego Roku 2010.

W decyzji ustanawiającej Europejski Rok 2010 wymaga się od krajowych organów wykonawczych opracowania programów krajowych na Europejski Rok w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami.

Proponowana struktura programu krajowego znajduje się w załączniku 1.

2.2.1. Wytyczne dotyczące programu

Komisja proponuje, by w odniesieniu do programów krajowych miały zastosowanie następujące wytyczne.

- Spójność z krajowymi strategiami na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej.

Załącznik – część II – punkt 3 Na podstawie strategicznego dokumentu ramowego każdy krajowy organ wykonawczy, po konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim, sporządzi krajowy program realizacji Europejskiego Roku, skoordynowany i spójny z krajowymi strategiami na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej

Programy krajowe powinny być w pełni zgodne z krajowymi strategiami na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej i w szczególności z krajowymi planami działania na rzecz integracji społecznej. Nowy trzyletni cykl 2008–

2010 jest dla państw członkowskich doskonałą okazją do określenia sposobu, w jaki zamierzają uwzględnić cele Europejskiego Roku w trzyletnich strategiach.

- Zwracanie uwagi środowisk politycznych i zachęcanie do szerokiego uczestnictwa.

Motyw 20 – *Aby działania wspólnotowe w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym były skuteczne, niezbędne jest poparcie szerokich kręgów społeczeństwa oraz wsparcie polityczne. (...) Powinien on przyczynić się do skoncentrowania uwagi politycznej i zmobilizowania wszystkich zainteresowanych do dalszego rozwoju i wzmocnienia otwartej metody koordynacji na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej, jak również do promowania dalszych działań i inicjatyw w tej dziedzinie na poziomie wspólnotowym i krajowym we współpracy z osobami dotkniętymi ubóstwem i ich przedstawicielami.*

Programy krajowe powinny mieć wysoką rangę i być pomocne w propagowaniu spójności społecznej. Europejski Rok 2010 powinien przyczynić się do uwypuklenia roli organów przedstawicielskich, między innymi krajowych i regionalnych parlamentów i zgromadzeń.

Europejski Rok powinien być okazją do uwydatnienia roli Unii Europejskiej („UE może przyczynić się do zmian”) i podkreślania wpływu, który do tej pory wywarła w kluczowych obszarach priorytetowych. Zdecydowanie zachęca się do korzystania z dobrych praktyk w innych częściach UE, ponieważ są to doświadczenia nabyte podczas wzajemnych weryfikacji przeprowadzonych w ramach otwartej metody koordynacji w polityce społecznej.

- Uwzględnianie aspektu walki z ubóstwem w innych obszarach polityki.

Załącznik – część IV – *Biorąc pod uwagę wieloaspektowy charakter ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz w celu włączenia zapobiegania im i walki z nimi do innych dziedzin polityki, działania w ramach Europejskiego Roku powinny być skierowane na stworzenie jasnej wartości dodanej i skuteczne uzupełnienie otwartej metody koordynacji na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej. Dlatego też działania te powinny skupiać się na ograniczonej liczbie priorytetowych dziedzin.*

Zdecydowanie zachęca się do stosowania wieloaspektowego i zintegrowanego podejścia do kwestii ubóstwa i wykluczenia społecznego, np. powiązania ich z zagadnieniem równych szans, antydyskryminacji, także osób należących do społeczności Romów, aspektem płci i wieku, polityką finansową i gospodarczą, ochroną zdrowia itd. Krajowe programy mogą odegrać kluczową rolę w umieszczeniu problematyki integracji społecznej na centralnym miejscu w programach polityki krajowej.

2.2.2. Komplementarność⁶

Artykuł 10 *Komisja, we współpracy z krajami uczestniczącymi, zapewnia (...) by Europejski Rok w pełni uzupełniał istniejące wspólnotowe, krajowe i regionalne inicjatywy i środki, w przypadku gdy mogą się one przyczynić do osiągnięcia celów Europejskiego Roku.*

⁶ Dotyczy ona: programu PROGRESS, funduszy strukturalnych, w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), działań na rzecz zwalczania dyskryminacji i propagowania równości płci i praw podstawowych oraz działań w obszarach kształcenia i szkolenia, kultury i dialogu międzykulturowego, na rzecz młodzieży, dotyczących obywatelstwa, imigracji i azylu oraz badań naukowych.

Zgodnie z celami Europejskiego Roku 2010, krajowe organy wykonawcze zadają o odpowiednie powiązanie tej inicjatywy z innymi obszarami polityki oraz podmiotami, między innymi z programami realizowanymi w ramach strategii lizbońskiej w latach 2008–2010, funduszami strukturalnymi oraz programami dotyczącymi współpracy w dziedzinie zrównoważonego rozwoju.

2.2.3. *Strategia komunikacji i grupy docelowe*

W każdym programie krajowym zostanie przedstawiona ogólna strategia komunikacji na Europejski Rok 2010. Jej grupami docelowymi będą: ogół społeczeństwa, osoby doświadczające ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz inne grupy społeczne i instytucje mające możliwość kształtowania polityki w zakresie integracji społecznej lub wywierania wpływu na tę politykę (np. partnerzy społeczni, osoby odpowiedzialne za wyznaczanie kierunków polityki w danych obszarach, władze krajowe, regionalne i lokalne, liderzy biznesu, pracodawcy, organizacje medialne i organizacje społeczeństwa obywatelskiego), a zwłaszcza pomyoty, które na ogół bezpośrednio nie są związane z problematyką ubóstwa.

Programy krajowe powinny również przyczyniać się do nawiązywania i skutecznego prowadzenia dialogu z mediami.

Działania przewidziane w programach krajowych powinny przede wszystkim koncentrować się na konkretnych grupach lub zagadnieniach, zgodnie z krajowym planem działania na rzecz integracji społecznej i priorytetami określonymi w decyzji. Istotne znaczenie ma przy tym to, by w programach krajowych precyzyjnie wskazać grupę (grupy) docelową każdego przedsięwzięcia lub pakietu przedsięwzięć.

2.3. **Konsultacje w sprawie programów krajowych i ich monitorowanie**

Artykuł 6 ust. 3 Krajowy organ wykonawczy przy realizacji swoich zadań, zwłaszcza na etapie opracowywania programu krajowego oraz w miarę potrzeby podczas obchodów Europejskiego Roku, prowadzi ściśle konsultacje i współpracę z szerokim gronem zainteresowanych stron, włącznie z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i z organizacjami broniącymi lub reprezentującymi interesy osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, partnerami społecznymi oraz władzami regionalnymi i lokalnymi

Za punkt odniesienia należy przyjąć standardy konsultacji przeprowadzanych w ramach dialogu obywatelskiego na poziomie krajowym, jeżeli zostały opracowane.

Wśród uczestników konsultacji mogą się znaleźć:

- odpowiednie organy publiczne; przedstawiciele władz krajowych i regionalnych oraz samorządów lokalnych;
- organizacje społeczeństwa obywatelskiego i organizacje broniące interesów osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, lub je reprezentujące, które to osoby również mogą wziąć w nich bezpośredni udział;
- partnerzy społeczni, dostawcy usług społecznych;
- stowarzyszenia użytkowników, sektor wolontariacki.

Krajowe organy wykonawcze mogą zwracać się o porady lub nawiązywać kontakty z najważniejszymi sieciami europejskimi działającymi na rzecz zwalczania ubóstwa i propagowania integracji społecznej, posiadającymi sprawdzone doświadczenie w kontaktach z osobami żyjącymi w ubóstwie.

Kryteria wyboru zainteresowanych stron zostaną podane do publicznej wiadomości wraz listą tych stron. Takim kryterium – na poziomie UE – mogłaby być na przykład:

- zdolność tych organizacji do reprezentowania, propagowania i obrony praw i interesów osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia społecznego;
- zdolność do pozyskiwania i skupiania wokół siebie członków z innych krajów.

Jednym z zasadniczych kryteriów, względem którego Komisja będzie oceniać programy krajowe przedstawione przez krajowe organy wykonawcze, będzie odpowiedni poziom konsultacji spełniających standardy określone w pkt 1.5. Zgodnie z założeniami Europejskiego Roku 2010, w celu zapewnienia efektywnego wpływu tej inicjatywy na poziomach krajowym i subkrajowym, na wszystkich jej etapach, począwszy od planowania, poprzez etap realizacji do ostatecznej oceny włącznie, będą organizowane regularne konsultacje i współpraca.

Komisja proponuje, by krajowe organy wykonawcze czerpały inspirację z koncepcji „zmiennych zaangażowania podmiotów” określonej w ramach wzajemnej weryfikacji krajowego planu działania na rzecz integracji społecznej, którą przeprowadzono podczas forum w Irlandii w listopadzie 2007 r.⁷.

3. Zarządzanie i koordynacja na poziomie europejskim

3.1. Rola Komisji

W decyzji ustanawiającej Europejski Rok 2010 za najbardziej odpowiednią opcję została uznana kombinacja scentralizowanych i zdecentralizowanych działań, przy zachowaniu elastyczności umożliwiającej dostosowanie ich do krajowej specyfiki.

Ważne jest jednak, by Europejski Rok 2010 miał silnie zaznaczony unijny wymiar i tożsamość. W związku z tym Komisja będzie:

- działać w charakterze instytucji katalizującej, zachęcając UE i państwa członkowskie do uczestnictwa i politycznego zaangażowania;
- ułatwiać najbardziej odpowiednie formy uczestnictwa, również grup najsłabszych społecznie;
- kierować kampaniami informacyjnymi i medialnymi oraz pomagać krajowym organom wykonawczym w realizacji ich strategii komunikacyjnej;
- zapewniać krajowym organom wykonawczym pomoc techniczną i doradztwo;
- monitorować spójność wszystkich działań Europejskiego Roku 2010, zarówno na etapie organizacji, jak i realizacji;
- przeprowadzać bieżące oceny.

3.2. Komitet Konsultacyjny

W zarządzaniu działaniami Europejskiego Roku 2010 i w ich koordynacji Komisję będzie wspomagać Komitet Konsultacyjny składający się z przedstawicieli państw członkowskich, mianowanych przez każdy z krajowych organów wykonawczych, i działający pod przewodnictwem przedstawiciela Komisji (art. 7 ust. 2 decyzji).

⁷ <http://www.peer-review-social-inclusion.net/peer-reviews/2007/the-napinclusion-social-inclusion-forum/pr-ie-synthesis-report-en>.

Komisja będzie organizować posiedzenia komitetu. Terminy pięciu takich posiedzeń można byłoby zaplanować następująco: dwa w 2009 r., dwa w 2010 r. i posiedzenie końcowe w 2011 r.

Zasady i warunki publicznego dostępu do dokumentów, obowiązujące w przypadku Komisji, będą również miały zastosowanie do komitetu. Komisja będzie regularnie informować Parlament Europejski o przebiegu prac komitetu.

3.3. Współpraca Komitetu Ochrony Socjalnej i innych komitetów

Komitet Ochrony Socjalnej będzie brał udział w przygotowaniu i realizacji działań Europejskiego Roku 2010 w drodze regularnej wymiany poglądów.

Komisja i państwa członkowskie – w porozumieniu z Komitetem Konsultacyjnym Europejskiego Roku – będzie na bieżąco informowała Komitet Ochrony Socjalnej o najważniejszych działaniach (kampanii medialnej, głównych wydarzeniach itd.), by w ten sposób pomóc w zapewnieniu możliwie największej spójności z krajowymi planami działania na rzecz integracji społecznej i możliwie najbardziej efektywnego wpływu tych działań.

Komisja wskaże również inne właściwe komitety, które należy informować lub włączać do prac związanych z planowaniem działań.

3.4. Partnerstwo na poziomie europejskim

Zachęca się instytucje europejskie – w szczególności Parlament Europejski, Komitet Regionów i Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny – oraz agencje do aktywnego udziału w pracach związanych z Rokiem.

Komisja nawiąże również partnerską współpracę z unijnymi organizacjami pozarządowymi działającymi w tej dziedzinie oraz innymi ważnymi zainteresowanymi stronami na poziomie UE w zakresie głównych inicjatyw i decyzji. Przed każdym posiedzeniem Komitetu Konsultacyjnego odbędzie się spotkanie zainteresowanych stron UE.

4. Wsparcie finansowe i pozafinansowe

4.1. Finansowanie

Na organizację Europejskiego Roku 2010 wyasygnowano łącznie 17 mln EUR z budżetu UE. Z tej kwoty maksymalnie 9 mln EUR zostanie wykorzystanych na sfinansowanie działań w państwach członkowskich. Uzupełnieniem tej kwoty będą środki finansowe wniesione, w równej lub większej wysokości, przez państwa członkowskie w ramach współfinansowania. W ten sposób na działania krajowe powinna być dostępna kwota około 18 mln EUR.

Wkład każdego państwa członkowskiego został wstępnie wyliczony na podstawie posiadanej liczby głosów w Radzie i skorygowany tak, by wszystkie państwa członkowskie miały zagwarantowane wsparcie w wysokości co najmniej 120 000 EUR. W związku z tym wielkość budżetów poszczególnych państw jest różna i waha się w granicach od 120 000 EUR do około 750 000 EUR (zob. załącznik 2). Ostateczna kwota może się nieco różnić od wyliczonej w ten sposób, ponieważ dodatkowy udział innych krajów, wymienionych w art. 11 decyzji, wpłynie zarówno na zmianę wysokości budżetu, jak i na sposób rozdysponowania środków.

Środki finansowe UE zostaną przeznaczone na pokrycie maksymalnie 50 % kosztów kwalifikowalnych. Środki krajowe, przekazane w ramach współfinansowania, powinny być dopełnieniem funduszy UE w wysokości odpowiadającej co najmniej 50 % łącznej kwoty, i mogą pochodzić ze źródeł publicznych lub prywatnych (np. od prywatnych fundacji lub przedsiębiorstw).

Zasada 50 % współfinansowania będzie miała zastosowanie do łącznych skonsolidowanych kosztów kwalifikowalnych, tj. do wszystkich projektów realizowanych w ramach programu krajowego (także do kosztów administracyjnych krajowych organów wykonawczych) w ujęciu ogólnym, a nie indywidualnym.

Na poziomie europejskim finansowanie (w wysokości 8 mln EUR w ramach zarządzania bezpośredniego) będzie miało formę:

- zakupu towarów i usług (np. związanych z organizacją kampanii informacyjnej i komunikacyjnej, przeprowadzeniem zewnętrznej oceny Europejskiego Roku);
- dotacji przyznanych na organizację konkretnych imprez na poziomie europejskim w celu podkreślenia i podniesienia świadomości Europejskiego Roku. Wysokość takich dotacji nie może przekraczać 80 % łącznych kosztów kwalifikowalnych imprezy.

Komisja podkreśla znaczenie ułatwiania dostępu organizacjom pozarządowym, w tym małym i średnim organizacjom. W celu zapewnienia możliwie najszerszego dostępu, krajowe organy wykonawcze mogą nie żądać wniesienia wkładu w ramach współfinansowania przez organizacje pozarządowe odpowiedzialne za realizację działań, natomiast zobowiązać te organizacje do pełnego pokrycia kosztów niektórych przedsięwzięć.

4.2. Wsparcie pozafinansowe

W przypadku działań nieobjętych finansowaniem będzie się udzielać zezwolenia i zachęcać do wykorzystywania logo Europejskiego Roku 2010, jeżeli cele takich działań pokrywają się w pełni z celami Europejskiego Roku.

Tego rodzaju wsparcia na poziomie krajowym będą udzielać krajowe organy wykonawcze dla inicjatyw podejmowanych przez organizacje publiczne i prywatne na poziomach krajowym, regionalnym lub lokalnym, jeżeli ich organizatorzy wykażą, że działania:

- odbywają się w czasie trwania Europejskiego Roku 2010 (między 1 stycznia a 31 grudnia 2010 r.);
- będą się przyczyniać do osiągnięcia co najmniej jednego z celów Europejskiego Roku;
- są zgodne z krajową strategią określoną w programach krajowych.

Przedsięwzięcia lub wydarzenia na poziomie UE mające szeroki wymiar europejski lub charakter międzynarodowy, bądź odbywające się w krajach nieuczestniczących, również mogą się kwalifikować do wsparcia pozafinansowego. Ich organizatorzy otrzymają pisemne upoważnienie do korzystania z logo i mogą zwrócić się z prośbą o

udostępnienie im wszelkich materiałów mających związek z Europejskim Rokiem 2010, pod warunkiem, że wspomniane działania będą spełniały wyżej wymienione warunki.

5. Wskazówki praktyczne

5.1. Programy krajowe w praktyce

5.1.1. Proponowana struktura programu krajowego

Proponowana struktura programu krajowego, którą można przyjąć za podstawę przy projektowaniu programów krajowych została przedstawiona załączniku 1.

Program krajowy – o objętości nieprzekraczającej 10 stron – powinien zawierać:

1. Charakterystykę uwarunkowań krajowych i wyzwań, na które będą odpowiedzią: najważniejszych w danym państwie aspektów związanych ze zwalczaniem ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz priorytetów określonych w krajowych strategiach na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej (włącznie z krajowymi planami działania). W tej części można również zamieścić krótki opis struktur administracyjnych już istniejących w związku z organizacją Europejskiego Roku oraz informacje na temat oczekiwanego wpływu i efektów planowanych działań.
2. Krajowe priorytety na Europejski Rok 2010 i sposób, w jaki nawiązują one do jego czterech najważniejszych celów (uznanie praw, wspólna odpowiedzialność i uczestnictwo, spójność, zaangażowanie i konkretne działania) oraz zachętę do podejmowania twórczych przedsięwzięć z udziałem osób borykających się z ubóstwem.
3. Pełną strategię komunikacji, z uwzględnieniem uroczystości inauguracji Roku oraz witryny internetowej, która zostanie uruchomiona w każdym państwie.
4. Opis konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim i zainteresowanymi stronami: tymi, z którymi przeprowadzono konsultacje na etapie projektowania programu, informacje na temat sposobu i terminu konsultacji oraz zaangażowania ich uczestników w realizację, monitorowanie i ocenę programu.
5. Najważniejsze uzgodnienia dotyczące realizacji: zaproszenie do zgłaszania proponowanych działań, opis procedury wyboru, kryteria wyboru itd. oraz orientacyjny harmonogram.
6. Orientacyjny budżet z uwzględnieniem współfinansowania unijnego i krajowego.
7. Zasady monitorowania i oceny działań Europejskiego Roku.

5.1.2. Ocena programów krajowych

Komisja oceni programy krajowe w świetle zasad ustanowionych w decyzji i wytycznych określonych w niniejszym dokumencie. Programy powinny w szczególności:

- mieć strukturę określoną w strategicznym dokumencie ramowym i być opracowane zgodnie z zawartymi w nim wytycznymi;

- być spójne z celami (uznanie praw, wspólna odpowiedzialność i uczestnictwo, spójność, zaangażowanie i konkretne działania) określonymi w decyzji;
- uwzględniać aspekt płci i dostępność planowanych działań, między innymi dla osób doświadczających ubóstwa i osób niepełnosprawnych;
- być poprzedzone konsultacjami z zainteresowanymi stronami;
- uwzględniać element uczestnictwa we wszystkich wybranych działaniach priorytetowych;
- zawierać informacje na temat przewidywanej komplementarności proponowanych inicjatyw względem inicjatyw już realizowanych na poziomie unijnym, krajowym i subkrajowym i posiadanych zasobów.

Komisja zatwierdzi program lub uzależni jego akceptację od wprowadzenia zmian.

Program krajowy będzie stanowił ramę dla szczegółowych działań określonych we wniosku o przyznanie finansowania z środków UE na podstawie porozumienia dotyczącego delegowania, przesłanym Komisji Europejskiej przez krajowy organ wykonawczy w celu otrzymania współfinansowania.

(Motyw 22) Różny poziom dokonanych postępów na poziomie krajowym, różnorodne uwarunkowania społeczno-gospodarcze i kulturowe każdego kraju oraz różne sposoby odczuwania wskazują na potrzebę podejmowania przeważającej części działań Europejskiego Roku w sposób zdecentralizowany na poziomie krajowym, poprzez system pośredniego scentralizowanego zarządzania, zgodnie z procedurami określonymi w art. 54 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego i w zasadach jego wykonania.

5.1.3. Rozwiązania praktyczne

Zob. plan działania, załącznik 3

- Termin przedłożenia: krajowe organy wykonawcze powinny przedłożyć Komisji programy krajowe do 15 maja 2009 r.
- Język: Komisja wymaga, by dla ułatwienia procesu analizy, przyjęcia i upowszechniania programu krajowego we wszystkich państwach członkowskich oraz wśród wszystkich zainteresowanych stron, został on przedłożony w języku (językach) narodowym wraz z wersją w języku angielskim lub francuskim.
- Komisja w ciągu miesiąca od otrzymania programu zatwierdzi go (bez uwag lub z uwagami), albo odrzuci w części lub w całości. Komisja może zażądać dodatkowych informacji od krajowych organów wykonawczych. Komisja wyznaczy ostateczny termin ich przesłania lub zgłaszania zastrzeżeń do uwag.
- Porozumienia dotyczące delegowania zostaną podpisane między Komisją a każdym krajowym organem wykonawczym w styczniu 2010 r., na podstawie konkretnych wniosków o finansowanie zawierających szczegółowe informacje na temat działań objętych współfinansowaniem.
- Publikacja: każdy program krajowy z chwilą zatwierdzenia zostanie opublikowany w witrynie internetowej Europejskiego Roku 2010. Zachęca się

ponadto każde państwo uczestniczące do propagowania przejrzystości i widoczności krajowego programu poprzez upowszechnianie, w miarę potrzeby, informacji na jego na poziomie krajowym. Oczekuje się, że programy krajowe zostaną zamieszczone w witrynie internetowej stworzonej w związku Europejskim Rokiem, lub przynajmniej na stronie internetowej poświęconej tematyce Europejskiego Roku 2010 i utworzonej w witrynie krajowej.

5.2. Zarządzanie finansowe i administracyjne

5.2.1. Procedura zarządzania

W decyzji został przewidziany system pośredniego zarządzania scentralizowanego, który będzie stosowany na poziomie krajowym. Taka procedura zarządzania zostanie przyjęta przez krajowe organy wykonawcze zgodnie z:

- artykułem 54 ust. 2 lit. c) oraz art. 56 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (rozporządzenia finansowego)⁸ oraz
- artykułami 35 do 41 rozporządzenia Komisji (WE, EURATOM) nr 2342/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (zasad wykonania)⁹.

W praktyce Komisja przekazuje krajowym organom wykonawczym zadania związane z zarządzaniem kwotą wyasygnowaną z budżetu sposób pośredni i scentralizowany. Krajowe organy wykonawcze są więc prawnie związane przepisami rozporządzenia finansowego, dotyczącymi zarządzania funduszami UE.

Ramy prawne delegowania zadań krajowym organom wykonawczym określają kryteria, które należy spełnić, a mianowicie proponowany organ musi:

- być instytucją sektora publicznego;
- podlegać prawu danego państwa członkowskiego;
- dostarczyć odpowiednie gwarancje finansowe;
- wprowadzić, przed przystąpieniem do realizacji swoich zadań, systemy kontroli wewnętrznej, systemy rachunkowości oraz procedury przyznawania dotacji i udzielania zamówień publicznych;
- spełniać wymagania dotyczące rzetelnego zarządzania finansowego, określone w art. 56 rozporządzenia finansowego, przedstawić dowody istnienia i prawidłowego działania niezależnego audytu, systemu kontroli

⁸ (Dz.U. L 248 z 16.9.2002, s. 1) ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE, Euratom) nr 1525/2007 (Dz.U. L 343 z 27.12.2007, s. 9).- <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/consleg/2002/R/02002R1605-20070101-en.pdf>.

⁹ (Dz.U. L 357 z 31.12.2002, s. 1) ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE, Euratom) nr 478/2007 (Dz.U. L 111 z 28.4.2007, s. 13).- <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/consleg/2002/R/02002R2342-20070501-en.pdf>.

wewnętrznej, w którym zostały rozdzielone obowiązki w zakresie zatwierdzenia wydatków i prowadzenia rachunkowości; systemu rachunkowości umożliwiającego Komisji weryfikację sposobu wykorzystania funduszy; przejrzystych procedur udzielania zamówień i przyznawania dotacji, które są niedyskryminacyjne i wykluczają wszelkie konflikty interesów oraz są zgodne z przepisami odpowiednich tytułów [V](#) i [VI](#) rozporządzenia finansowego, a także dotyczące odpowiedniej corocznej publikacji *ex post* listy beneficjentów środków finansowych pochodzących z budżetu, zgodnie z art. 30 ust. 3 rozporządzenia finansowego.

Krajowe organy wykonawcze muszą dysponować specjalnym budżetem i wystarczającymi zasobami ludzkimi w celu przygotowania działań Europejskiego Roku 2010. Komisja zachęca państwa członkowskie, by w celu uzyskania właściwego politycznego poparcia dla działań Europejskiego Roku, zapewniły odpowiedni poziom hierarchii personelu krajowych organów wykonawczych.

Komisja, z myślą o łatwiejszej ocenie krajowych organów wykonawczych, zdecydowanie zaleca, by były nimi instytucje, które już podpisały z Komisją umowę o zarządzanie funduszami UE w ramach takich programów, jak Europejski Fundusz Społeczny lub innych programów UE zarządzanych na podstawie porozumień w sprawie pośredniego zarządzania scentralizowanego (np. krajowe agencje do spraw uczenia się przez całe życie lub organy pośredniczące biorące udział w realizacji strategii komunikacji UE...).

5.2.2. *Zaproszenia do zgłaszania proponowanych działań i zaproszenia do składania ofert*

Krajowe organy wykonawcze opracują – przy wsparciu ze strony Komisji – różne procedury wyboru działań wchodzących w zakres programu krajowego, a mianowicie w trybie zaproszeń do zgłaszania proponowanych działań lub zaproszeń do składania ofert, które należy opublikować mniej więcej w czerwcu 2009 r. Kryteria kwalifikacji, wyboru i przyznania dotacji lub udzielenia zamówienia na potrzeby tych procedur zostaną określone zgodnie z regułami wspólnotowymi.

Wnioski należy rozpatrzyć i dokonać wyboru projektów do końca października 2009 r.

5.2.3. *W jaki sposób należy przedłożyć Komisji wniosek?*

Załącznik – część II – punkty 4, 5 i 6 – Każdy krajowy organ wykonawczy przedstawi jeden wniosek o finansowanie wspólnotowe. Ten wniosek o przyznanie dotacji będzie zawierał opis krajowego programu i priorytetów Europejskiego Roku oraz proponowane do finansowania działania. Wniosek ten będzie zawierał szczegółowy budżet określający ogólne koszty proponowanych działań oraz kwotę i źródła współfinansowania. (...)

Całkowita kwota dotacji zostanie przekazana krajom uczestniczącym w zależności od uwzględnienia w sposób odpowiedni celów określonych w art. 2 (...) i rozwiniętych w strategicznym dokumencie ramowym w krajowym programie realizacji Europejskiego Roku.

Komisja oceni wnioski o finansowanie wspólnotowe, złożone przez krajowe organy wykonawcze, co obejmować będzie także sprawdzenie ich zgodności z celami określonymi w art. 2 (...) W razie potrzeby Komisja żąda wprowadzenia zmian we wnioskach.

Z chwilą uznania przez Komisję krajowego organu wykonawczego i zatwierdzenia programu krajowego, każdy krajowy organ wykonawczy oficjalnie przedkłada

Komisji wniosek o udostępnienie mu kwoty środków pieniężnych na podstawie porozumienia dotyczącego delegacji.

Wniosek powinien zawierać opis programu krajowego i priorytetów, wyjaśnienie zasad przyznawania poszczególnych dotacji lub udzielania zamówień oraz informację o liczbie działań objętych finansowaniem i o wysokości budżetu oraz harmonogram.

W budżecie należy określić źródło pochodzenia i formę krajowego współfinansowania (co najmniej 50 %). Musi ono być zagwarantowane w formie środków pieniężnych. Oznacza to, że dochód rzeczywisty i przepływ środków pieniężnych można prześledzić na rachunkach każdego krajowego organu wykonawczego, partnerów lub stron trzecich. W związku powyższym wkłady rzeczowe, takie jak towary i usługi dostarczone krajowemu organowi nieodpłatnie przez stronę trzecią, nie są dopuszczalne. Jednakże wynagrodzenie wypłacane przez organy administracji publicznej urzędnikom służby cywilnej, lub pracownikom przedsiębiorstw bądź organizacji, którym zostanie powierzona realizacja projektu, będzie traktowane jako wkład pieniężny, ponieważ stanowi ono koszty, które można wyraźnie wyodrębnić na rachunkach organów administracyjnych lub organizacji i poddać audytowi *ex post*, bez ograniczeń związanych z danymi osobowymi. Taką samą kwotę należy także wykazać po stronie wydatków.

Jeżeli współfinansowanie zapewnia strona trzecia, krajowy organ wykonawczy jest zobowiązany przedłożyć pismo potwierdzające kwotę i źródło jej pochodzenia.

Projekty do finansowania należy wybrać w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 r. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, koszty poniesione przez krajowy organ wykonawczy **przed złożeniem** wniosku nie będą kwalifikować się do finansowania. Porozumienia dotyczące delegowania zostaną podpisane przez Komisję najwcześniej w styczniu 2010 r., ponieważ mają one być finansowane z budżetu UE na 2010 r.

5.2.4. *Podpisanie porozumień dotyczących delegowania*

Jedynie po podpisaniu porozumienia dotyczącego delegowania można będzie uznać, że Komisja zatwierdziła koszty wykazane we wniosku krajowego organu wykonawczego; otrzymania wniosku krajowego organu wykonawczego przez Komisję nie należy traktować jako jego zatwierdzenie. Podpisanie porozumień dotyczących delegowania powinno nastąpić możliwie najwcześniej i prawdopodobnie będzie miało miejsce w pierwszych tygodniach 2010 r.

5.2.5. *Płatności*

Po podpisaniu porozumienia dotyczącego delegowania Komisja wypłaci zaliczkę w wysokości 80 % całkowitej szacunkowej kwoty finansowania wspólnotowego. Ta płatność powinna być zrealizowana w lutym 2010 r.

Płatność salda końcowego zostanie dokonana po zrealizowaniu wszystkich przedsięwzięć wykazanych w programach krajowych i złożeniu sprawozdań krajowemu organowi wykonawczemu. Krajowy organ wykonawczy przedstawi **sprawozdanie końcowe dotyczące Europejskiego Roku do 31 marca 2011 r.**

6. Monitorowanie i ocena

6.1. Monitorowanie

6.1.1. Poziom europejski

Komisja zorganizuje monitorowanie zarówno przedsięwzięć podejmowanych w skali wspólnotowej, jak i w ramach programów krajowych. W ten sposób zostanie zapewniona spójność wszystkich działań na etapie ich przygotowania i realizacji.

6.1.2. Poziom krajowy

Za monitorowanie na poziomie krajowym odpowiedzialne są krajowe organy wykonawcze, przy czym wskazany jest współudział innych zainteresowanych stron.

6.2. Ocena

Artykuł 15 – Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2011 r., sprawozdanie w sprawie wykonania, wyników i ogólnej oceny działań przewidzianych w niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 15 decyzji działania w ramach Europejskiego Roku 2010, dotyczące walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, będą poddawane bieżącej kontroli.

Komisja zleci zadania związane z przeprowadzaniem bieżącej oceny niezależnej zewnętrznej organizacji. Prace rozpoczną się na początku 2010 r., a ich celem będzie dostarczenie informacji na temat rezultatów osiągniętych w połowie okresu realizacji inicjatywy w 2010 r., a na temat wyników końcowych – w połowie 2011 r.

Celem takiej oceny jest zbadanie:

- czy zostały osiągnięte cele Europejskiego Roku 2010 na poziomach europejskim i krajowym;
- zasadności podejmowania takich inicjatyw, jak organizacja Europejskiego Roku, przy uwzględnieniu innych istniejących inicjatyw wspólnotowych i działań dotyczących walki z ubóstwem i wspierania integracji społecznej, między innymi także europejskiej strategii na rzecz ochrony socjalnej i integracji społecznej;
- zasadności przeprowadzania dużych kampanii informacyjnych i promocyjnych na poziomie UE, a także właściwego wyboru działań i docelowych odbiorców;
- dodatkowych korzyści uzyskanych dzięki Europejskiemu Rokowi, włącznie z synergiami powstałymi między różnymi podmiotami i obszarami, których dotyczyły działania na poziomach UE, krajowym, regionalnym i lokalnym.

W ramach bieżącej oceny będą również analizowane różne aspekty i działania Europejskiego Roku 2010 na poziomach europejskim i krajowym. Ocena będzie obejmować:

- działania na poziomie UE, ze szczególnym uwzględnieniem kampanii informacyjnej i promocyjnej;
- działania krajowe;

- każdy inny rodzaj działań (np. projekty otrzymujące moralne wsparcie w ramach Europejskiego Roku 2010);
- ramy monitorowania i systemy ustanowione na poziomie Komisji, między innymi Komitet Konsultacyjny, najważniejsze zainteresowane strony oraz grupę *ad hoc* złożoną z przedstawicieli różnych służb;
- krajowe organy wykonawcze i ich odpowiednie programy krajowe.

Ponadto w niektórych państwach UE zostanie opracowanych wiele studiów przypadku.

Krajowe organy wykonawcze będą powiadomione o tym, kto będzie przeprowadzał bieżące kontrole dotyczące Europejskiego Roku 2010, gdy tylko zostanie wybrana organizacja zewnętrzna. Od krajowych organów wykonawczych i ich pracowników będzie się oczekiwać podjęcia niezbędnych kroków w celu możliwie najlepszej współpracy z zespołem oceniającym i dostarczania mu wszelkich wymaganych informacji.

Załącznik 1 – Programy krajowe – proponowana struktura

Załącznik 2 – Maksymalne kwoty finansowania unijnego przyznane każdemu państwu

Załącznik 3 – Plan realizacji

Załącznik 1 – Programy krajowe – proponowana struktura

1. KONTEKST KRAJOWY: WYZWANIA, KTÓRYM NALEŻY SPROSTAĆ (1 strona)

- 1.1 Wyzwania i krajowa strategia na rzecz zwalczania ubóstwa
- 1.2 Istniejąca struktura administracyjna

2. PROGRAM KRAJOWY obejmujący STRATEGIĘ KOMUNIKACJI (5 stron)

2.1 Działania w ramach Europejskiego Roku 2010:

W jaki sposób będą realizowane cele Europejskiego Roku 2010 (uznanie praw – wspólna odpowiedzialność i uczestnictwo – spójność – zaangażowanie i konkretne działania) na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Jakie są oczekiwane rezultaty i wpływ na krajowy program?

2.2 Strategia komunikacji obejmująca wydarzenie inauguracyjne, witrynę internetową i kampanię krajową

2.3 Uwzględnianie problematyki płci: w jaki sposób zostanie ona potraktowana w ramach każdego priorytetowego obszaru części i każdego działania

2.4 Dostępność działań

3. KONSULTACJE ZE SPOŁECZEŃSTWEM OBYWATELSKIM I ZAINTERESOWANYMI STRONAMI (1 strona)

3.1 Zainteresowane strony biorące udział w konsultacjach

3.2 Proces konsultacji, jego wyniki i działania następcze

4. UZGODNIENIA DOTYCZĄCE REALIZACJI (1 strona)

4.1 Zaproszenia do zgłaszania proponowanych działań, kryteria wyboru, procedura selekcji itd.

4.2 Orientacyjny harmonogram

5. ORIENTACYJNY BUDŻET (1 strona)

6. MECHANIZMY MONITOROWANIA I OCENY (1 strona)

Załącznik 2 – Maksymalne kwoty finansowania unijnego przyznane każdemu państwu (*)

(wstępny podział dokonany na podstawie udziału obecnych 27 państw członkowskich, tj. bez uwzględnienia ewentualnego uczestnictwa innych krajów wymienionych w art. 11 decyzji)

Państwo	Maksymalna kwota finansowania unijnego	Ważenie głosów w Radzie	Skorygowany procent w celu zagwarantowania minimalnego wkładu w wysokości 120 000 EUR
	EUR	%	%
Austria	255 155	2,90	2,84%
Belgia	307 329	3,48	3,41%
Bulgaria	255 155	2,90	2,84%
Cypr	120 000	1,16	1,33%
Republika Czeska	307 329	3,48	3,41%
Dania	176 894	2,03	1,97%
Estonia	120 000	1,16	1,33%
Finlandia	176 894	2,03	1,97%
Francja	750 807	8,41	8,34%
Niemcy	750 807	8,41	8,34%
Grecja	307 329	3,48	3,41%
Węgry	307 329	3,48	3,41%
Irlandia	176 894	2,03	1,97%
Włochy	750 807	8,41	8,34%
Łotwa	120 000	1,16	1,33%
Litwa	176 894	2,03	1,97%
Luksemburg	120 000	1,16	1,33%
Malta	120 000	0,87	1,33%
Polska	698 634	7,83	7,76%
Portugalia	307 329	3,48	3,41%
Rumunia	359 503	4,06	3,99%
Słowacja	176 894	2,03	1,97%
Słowenia	120 000	1,16	1,33%
Hiszpania	698 634	7,83	7,76%
Szwecja	255 155	2,90	2,84%
Niderlandy	333 416	3,77	3,70%
Zjednoczone Królestwo	750 807	8,41	8,34%
Ogółem	9 000 000	100,00	100,00

(*) Państwa członkowskie wniosą wkład co najmniej w takiej samej kwocie jaka została wniesiona przez UE

Załącznik 3 – Plan realizacji

Październik 2008 roku:

Konsultacje dotyczące strategicznego dokumentu ramowego z państwami członkowskimi i odpowiednimi zainteresowanymi stronami na poziomie UE.

Listopad/grudzień 2008 roku:

Państwa członkowskie:

- Wyznaczanie krajowych organów wykonawczych (posiadających sprawdzoną zdolność do zarządzania funduszami UE)
- Przygotowanie nominacji przedstawiciela państwa członkowskiego w Komitecie Konsultacyjnym (najlepiej krajowego koordynatora Europejskiego Roku)
- Identyfikacja krajowych zainteresowanych stron

Komisja:

- Opracowanie zakresu zadań i obowiązków do celów unijnej kampanii informacyjnej i medialnej oraz oceny

Styczeń/luty 2009 roku:

Państwa członkowskie:

- Wyznaczenie krajowych organów wykonawczych (posiadających sprawdzoną zdolność do zarządzania funduszami UE) (do 15 stycznia)
- Wyznaczenie członków Komitetu Konsultacyjnego (posiadających zdolność do koordynacji i prowadzenia kampanii na poziomie państwa) (do 15 stycznia)
- Określenie priorytetów przez krajowe organy wykonawcze oraz przeprowadzenie z zainteresowanymi stronami konsultacji dotyczących projektu programów krajowych

Komisja:

- Zatwierdzenie krajowych organów wykonawczych (do końca lutego)

Marzec/kwiecień 2009 roku:

Państwa członkowskie:

- Opracowanie programów krajowych we współpracy z zainteresowanymi stronami

Komisja:

- Pierwsze spotkanie z zainteresowanymi stronami UE, a następnie pierwsze posiedzenie Komitetu Konsultacyjnego

- Udzielenie zamówienia na realizację kampanii medialnej na poziomie UE oraz przeprowadzenie oceny
- Przygotowanie konferencji „Wykluczenie społeczne i media”
- Przygotowanie decyzji finansowej 2010

Maj/czerwiec 2009 roku:

Państwa członkowskie:

- Przesłanie Komisji programów krajowych (15 maja)
- Przygotowanie zaproszeń do zgłaszania proponowanych działań

Komisja:

- Zatwierdzenie programów krajowych lub żądanie wprowadzenia zmian do programów (koniec czerwca)
- Wsparcie dla krajowych organów wykonawczych

Wybrany wykonawca przygotowuje kampanie krajowe i nawiąże kontakty z mediami.

Lipiec/wrzesień 2009 roku:

Państwa członkowskie:

- Przygotowanie krajowej kampanii medialnej

Komisja:

- Przyjęcie decyzji finansowej 2010
- Przygotowanie konferencji inauguracyjnej (prezydencja hiszpańska, styczeń 2010 roku)

Październik/listopad 2009 roku:

Państwa członkowskie:

- Wybór projektów na Europejski Rok 2010
- Przygotowanie wniosków krajowych organów wykonawczych dotyczących współfinansowania unijnego

Komisja:

- Konferencja „Wykluczenie społeczne i media”
- Drugie spotkanie zainteresowanych stron unijnych oraz drugie posiedzenie Komitetu Konsultacyjnego

Grudzień 2009 roku:

Państwa członkowskie:

- Przedłożenie Komisji krajowych wniosków (do 10 grudnia 2009 roku)

Komisja:

- Rozpoczęcie oceny proponowanych działań zgłoszonych do współfinansowania unijnego przez krajowe organy wykonawcze
- Ostateczne przygotowanie konferencji inauguracyjnej (prezydencja hiszpańska, styczeń 2010 roku)

Styczeń/luty 2010 roku:

Państwa członkowskie:

- Udział w europejskiej konferencji inauguracyjnej w Hiszpanii
- Wydarzenia inauguracyjne w każdym państwie

Komisja:

- Konferencja inauguracyjna (prezydencja hiszpańska)
- Zakończenie oceny proponowanych działań zgłoszonych do współfinansowania unijnego przez krajowe organy wykonawcze
- Zobowiązania finansowe
- Podpisanie porozumień dotyczących delegowania z krajowymi organami wykonawczymi
- Realizacja pierwszej raty płatności na rzecz krajowych organów wykonawczych

Marzec/kwiecień 2010 roku:

Państwa członkowskie:

- Rozpoczęcie działań ER 2010

Komisja:

- Trzecie spotkanie zainteresowanych stron unijnych i posiedzenie Komitetu Konsultacyjnego

Listopad/grudzień 2010 roku:

- Konferencja końcowa (prezydencja belgijska)
- Czwarte spotkanie zainteresowanych stron unijnych i posiedzenie Komitetu Konsultacyjnego

Rok 2011:

- Ocena Europejskiego Roku 2010 i sprawozdanie końcowe każdego państwa członkowskiego

- Realizacja płatności końcowej dotyczącej Europejskiego Roku (marzec 2011 roku)
- Państwa członkowskie i Komisja: kontynuacja działań na bazie osiągnięć Europejskiego Roku 2010 w celu przełożenia idei integracji społecznej na konkretne działania
- Piąte spotkanie zainteresowanych stron unijnych i posiedzenie Komitetu Konsultacyjnego
- Ogólne sprawozdanie końcowe dotyczące Europejskiego Roku